

Kapitel 2

Astronaut

Den gamle mand fik Harry til at tænke på en astronaut. De komiske små skridt, de stive bevægelser, det sorte, døde blik og skosålerne, der slæbte hen over parketgulvet. Som om han var bange for at miste jordforbindelsen og svæve væk, ud i rummet.

Harry så på uret på den hvide murstensvæg over udgangsdøren. 15.16. Uden for vinduet, på Bogstadveien, hastede folk fredagstravlt forbi. Den lave oktobersol blev reflekteret i sidespejlet på en bil, som kørte af sted i myldretiden.

Harry koncentrerede sig om den gamle mand. Hat og grå, elegant støvfrakke, som godt nok trængte til en rensning. Under frakken: tweedjakke, slips og slidte, grå bukser med knivskarpe pressefolder. Blankpudsede sko med nedslidte hæle. En af de pensionister, som Majorstua syntes at være så tæt befolket med. Det var ikke en formodning. Harry vidste, at August Schulz var 81 år gammel og tidligere konfektionshandler og havde boet på Majorstua hele sit liv, bortset fra krigsårene, hvor han boede i en barak i Auschwitz. Og de stive knæ skyldtes et fald fra en gangbro over Ringveien, som han passerede på sine jævnlige besøg hos datteren. Indtrykket af mekanisk dukke blev forstærket af, at armene var bøjet i en ret vinkel ved albuerne og stak lige frem. Over højre underarm hang en brun spadsere-stok, og venstre hånd klemte om en bankgiro, som han allerede holdt frem mod den unge, kortklippede mand ved kasse to, som Harry ikke så ansigtet på, men som han vidste stirrede på den gamle mand med en blanding af medlidenhed og irritation.

Klokken var nu 15.17, og det var endelig blevet August Schulz' tur.

Ved kasse et sad Stine Grette og talte syv hundrede og tredive kroner op til en dreng med blå tophue, som netop havde givet hende en betalingsanvisning. Det glimtede i diamanten på hendes venstre ringfinger for hver seddel, hun lagde på skranken.

Harry kunne ikke se det, men han vidste, at til højre for drengen, foran kasse tre, stod en kvinde med en barnevogn, som hun vuggede, sandsynligvis i ren distraktion, for barnet sov. Kvinden ventede på at blive ekspereret af fru Brønne, som på sin side var højroset optaget af at forklare en mand i telefonen, at han ikke kunne betale via betalingservice, uden at modtageren havde underskrevet en aftale om det, og at det var hende, ikke ham, der arbejdede i en bank, og kunne de måske afslutte diskussionen her?

I samme øjeblik gik døren til bankfilialen op, og to mænd, en høj og en lille, klædt i ens, mørke kedeldragter, gik hurtigt ind i banken. Stine Grette så op. Harry kiggede på sit eget ur og begyndte at tælle. Mændene styrtede hen til hjørnet, hvor Stine sad. Den høje bevægede sig, som om han trådte hen over vandpytter, mens den lille havde samme vuggende gang som en, der har skaffet sig større muskler, end han har plads til. Drengen med den blå hue vendte sig langsomt om og begyndte at gå hen mod udgangsdøren, så optaget af at tælle sine penge, at han ikke ænsede de to.

“Hej,” sagde den høje til Stine og gik hen og satte en sort kuffert på skranken med et dunk. Den lille skubbede et par solbriller med spejlglas på plads og gik hen og satte en identisk kuffert ved siden af den første. “Penge!” peb han med høj stemme. “Op med døren!”

Det var som at trykke på en pauseknap: Alle bevægelser i banklokalet frøs fast. Det eneste, der røbede, at tiden ikke stod stille, var trafikken uden for vinduet. Og sekundviseren på Harrys ur, som nu viste, at der var gået ti sekunder. Stine trykkede på en knap under sin pult. Det snurrede i noget elektronik, og den lille skubbede den lave svingdør inderst mod væggen op med knæet.

“Hvem har nøglen?” spurgte han. “Hurtigt! Vi har ikke hele dagen.”

“Helge!” råbte Stine over skulderen.

“Hvad?” Stemmen kom fra et sted inde bag den åbne dør til banklokalets eneste kontor.

“Vi har besøg, Helge.”

En mand med butterfly og læsebriller dukkede op i døråbningen.

“D’herrer vil gerne have, at du åbner pengeautomaten, Helge,” sagde Stine.

Helge Klementsens stirrede tomt på de to kedeldragtklædte mænd, som nu begge befandt sig inde bag skranken. Den høje kiggede nervøst hen mod indgangsdøren, men den lille havde blikket fæstnet på filialbestyreren.

“Nå ja, selvfølgelig,” hikstede Helge Klementsens og brød så ud i en skraldende, hektisk latter.

Harry rørte ikke en muskel og lod bare øjnene indsuge detaljerne i bevægelserne og mimikken. Femogtyve sekunder. Han fastholdt blikket på uret over døren, men helt ude i kanten af synsfeltet kunne han se filialbestyreren låse pengeautomaten op fra indersiden, trække to aflange metalkassetter med pengesedler ud og række dem til de to mænd. Det hele foregik hurtigt og i tavshed. Halvtreds sekunder.

“De her er til dig, gamle dreng!” Ud af kufferten havde den lille løftet to identiske kassetter, som han rakte frem mod Helge Klementsens. Filialbestyreren sank et par gange, nikkede, tog dem og satte dem ind i pengeautomaten.

“God weekend,” sagde den lille, rettede ryggen og tog fat i kufferten. Halvandet minut.

“Ikke så hurtigt,” sagde Helge.

Den lille stivnede.

Harry sugede kinderne ind og prøvede at koncentrere sig.

“Kvitteringen ...,” sagde Helge.

Et langt øjeblik stirrede de to mænd på den lille, gråhårede filialbestyrer. Så begyndte den lille at le. En høj, tynd latter med en skinger, hysterisk overtone, som om han var på speed. “Du tror vel ikke, vi havde tænkt os at smutte af sted uden kvittering? At give dig to millioner sådan bare uden kvittering?”

“Nå ja,” sagde Helge Klementsens. “En af jer var lige ved at glemme det i forrige uge.”

“Der er så mange nybegyndere, som kører pengetransport lige for tiden,” sagde den lille, mens han og Klementsens skrev under og fordelte gule og rosafarvede kopier.

Harry ventede, til udgangsdøren var gledet i bag dem, før han kiggede på uret igen. To minutter og ti sekunder.

Gennem glasset i døren kunne han se den hvide kassevogn med Nordea-bankens logo på siden køre af sted.

Samtalerne mellem personerne i lokalet blev genoptaget. Harry behøvede ikke at tælle, men gjorde det alligevel. Syv. Tre bag skranken og tre foran, inklusive spædbarnet og fyren i overalls, der netop var kommet ind og havde stillet sig ved bordet midt i lokalet for at skrive kontonummeret på et indbetalingskort, som Harry vidste var til Saga Solrejser.

“Farvel,” sagde August Schulz og begyndte at skubbe fødderne hen i retning mod udgangsdøren.

Klokken var nøjagtig 15.21.10, og det var på det tidspunkt, det hele begyndte.

Da døren gik op, så Harry Stine Grette løfte hovedet kort fra papirerne og kigge ned igen. Så løftede hun hovedet, denne gang langsomt. Harry flyttede blikket hen mod udgangsdøren. Manden, som var kommet ind, havde allerede trukket lynlåsen på kedeldragten ned og vippet et sort og olivengrønt AG3-gevær frem. En marineblå uldhætte dækkede hele ansigtet, bortset fra øjnene. Harry begyndte at tælle fra nul igen.

Ligesom på en Henderson-dukke begyndte uldhætten at bevæge sig der, hvor munden skulle have været: “This is a robbery. Nobody moves.”

Han havde ikke talt højt, men der blev stille som efter et kanonslag i det lille, tætte banklokale. Harry så på Stine. Over det fjerne sus af biler kunne han høre det glatte klik af olierede våbendele, da manden tog ladegreb. Hendes venstre skulder sank umærkeligt ned.

Modig pige, tænkte Harry. Eller måske bare skræmt fra vid og sans. Aune, politiskolens psykologilærer, havde sagt, at når mennesker bliver tilstrækkeligt bange, holder de op med at tænke og handler, som de er forhåndsprogrammeret til. De fleste bankfunktionærer trykker nærmest i chok på den lydløse tyverialarm, påstod Aune og henviste

til, at når de blev afhørt bagefter, kunne mange ikke huske, hvorvidt de havde udløst alarmerne eller ej. De var slået over på autopilot. Præcis som en bankrøver har forhåndsprogrammeret sig selv til at skyde alle dem, der prøver at standse ham, sagde Aune. Jo mere bange en bankrøver er, desto mindre sandsynligt er det, at noget vil få ham til at ombestemme sig. Harry rørte sig ikke, men koncentrerede sig om at se røverens øjne. Blå.

Bankrøveren tog en sort rygsæk af, som han stillede på gulvet mellem pengeautomaten og manden i overalls, som stadig stod med spidsen af kuglepennen trykket ned i det sidste sving af et ottetal. Den sortklædte gik de seks skridt hen til den lavtsiddende skrankelåge, satte sig på kanten, svingede benene over og stillede sig lige bag ved Stine, som sad ubevægelig og kiggede lige frem for sig. Hun ved, hvad hun skal gøre, hun fremprovokerer ikke en reaktion ved at stirre på bankrøveren.

Manden rettede geværløbet mod Stines nakke, lænede sig frem og hviskede hende noget i øret.

Stine var ikke gået i panik endnu, men Harry kunne se hendes bryst stige og falde; det var, som om den spinkle krop ikke kunne få luft nok under den hvide og pludselig meget stramme bluse. Femten sekunder.

Hun rømmede sig. En gang. To gange. Så fik hun endelig lyd på stemmebåndene.

“Helge. Nøglerne til pengeautomaten.” Stemmen var lav og hæs, helt uigenkendelig fra den, som havde udtalt næsten de samme ord tre minutter tidligere.

Harry så ikke Helge Klementsens, men vidste, at han havde hørt bankrøverens åbningsreplik og allerede stod i døråbningen.

“Hurtigt, for ellers ...” Hendes stemme var næsten uhørlig og i den efterfølgende pause var det eneste, man kunne høre i banklokalet, August Schulz’ skosåler mod parketgulvet, som et par whiskers, der blev trukket hen over trommeskindet i en meget langsom shuffle.

“... skyder han mig.”

Harry så ud ad vinduet. Sandsynligvis holdt der en bil derude et

sted med motoren i gang, men han kunne ikke se den herfra. Kun biler og mennesker, som mere eller mindre ubekymret gled forbi.

“Helge ...” Hendes stemme var bønfyldende.

Kom nu, Helge, tænkte Harry. Harry vidste temmelig meget om den aldrende filialbestyrer. Han vidste, at han havde to kongepudler, en kone, og en nyligt forsmået, gravid datter, som ventede på ham derhjemme. At de havde pakket og var klar til at køre op til deres hytte i fjeldet, så snart Helge Klementsens kom hjem. Men at lige præcis nu følte Klementsens, at han befandt sig under vand i en drøm af den slags, hvor alle bevægelser bliver langsomme, uanset hvor meget man prøver på at skynde sig. Så dukkede han op i Harrys synsfelt. Bankrøveren havde drejet Stines stol rundt, så han stod bag hende, men nu vendt med front mod Helge Klementsens. Som et forskræmt barn, der skal fodre en hest, stod Klementsens med bageoverbøjet krop og hånden med nøgleknippet længst muligt fra sig. Bankrøveren hviskede noget i øret på Stine, mens han drejede våbnet over mod Klementsens, der vaklede to usikre skridt tilbage.

Stine rømmede sig: “Han siger, du skal åbne pengeautomaten og lægge de nye pengeassetter i den sorte sæk.”

Helge Klementsens stirrede som hypnotiseret på geværet, der pegede på ham.

“Du har femogtyve sekunder til det, før han skyder. Mig. Ikke dig.”

Klementsens mund åbnede og lukkede sig, som om han ville sige noget.

“Nu, Helge,” sagde Stine. Døråbneren summede, og Helge Klementsens gik ud i banklokalet med slæbende skridt.

Der var gået tredive sekunder, siden bankrøveriet var begyndt. August Schulz var næsten kommet hen til udgangsdøren. Filialbestyreren faldt på knæ foran pengeautomaten og stirrede på nøgleknippet. Der var fire nøgler i det.

“Tyve sekunder tilbage,” lød Stines stemme.

Majorstua politistation, tænkte Harry. De er på vej ind i bilerne. Otte blokke derfra. Fredagsmyldretid.

Med rystende fingre valgte Helge Klementsens en nøgle og trykkede

den mod åbningen i døren. Halvvejs inde standsede den. Helge Klementsens trykkede til.

“Sytten.”

“Jamen ...,” begyndte han.

“Femten.”

Helge Klementsens trak nøglen ud og prøvede en af de andre. Den gik ind, men ville ikke dreje rundt.

“Jamen hvad er det ...”

“Tretten. Tag den med det grønne tape på, Helge.”

Helge Klementsens stirrede på nøgleknippet, som om han aldrig havde set det før.

“Elleve.”

Den tredje nøgle gik ind. Og rundt. Helge Klementsens åbnede pengeskabsdøren og vendte sig om mod bankrøveren og Stine.

“Jeg skal låse en lås mere op, for at få kas ...”

“Ni!” råbte Stine.

En hulken undslap Helge Klementsens, mens han trykkede fingrene mod takkerne på de nøgler, han ikke længere kunne se, som om takkerne var en blindeskrift, der skulle fortælle ham, hvilken en der var den rigtige.

“Syv.”

Harry lyttede intenst. Ingen politisirener endnu. August Schulz tog fat i dørhåndtaget.

Det raslede metallisk, da nøgleknippet ramte parketgulvet.

“Fem,” hviskede Stine.

Døren gik op, og lydene ude fra gaden strømmede ind i banklokalet. I det fjerne syntes Harry, han kunne høre en velkendt, klagende tone, som faldt. Og steg igen. Politisirener. Så blev døren lukket igen.

“To. Helge!”

Harry lukkede øjnene og talte til to.

“Sådan!” Det var Helge Klementsens, der råbte. Han havde fået den anden lås op, og nu havde han fået rejst sig op og sad på hug, mens han hev og sled i kassetterne, som øjensynligt havde kilet sig fast. “Lad mig lige få pengene ud! Jeg ...”

I det samme blev han afbrudt af et skingrende skrig. Harry kiggede hen mod den anden ende af banklokalet, hvor den kvindelige kunde stirrede skrækslagent mod bankrøveren, som stod ubevægelig med våbnet hvilende mod Stines nakke. Damen blinkede to gange og nikkede stumt hen mod barnevognen, mens barneskriget steg og steg i toneregisteret.

Helge Klementsens var ved at falde bagover, da den første kassette slap skinnerne. Han trak den sorte sæk hen til sig. I løbet af seks sekunder var alle kassetterne i sækken. På kommando lukkede Klementsens taskens lynlås og stillede sig op mod disken. Alt formidlet af Stines stemme, som nu lød overraskende fast og rolig.

Et minut og tre sekunder. Bankrøveriet var overstået. Pengene lå i en sæk midt på gulvet. Om nogle sekunder ville den første patruljevogn være fremme. Om fire minutter ville andre politibiler have spærret de nærmeste flugtruter omkring gerningsstedet. Alle celler i bankrøverens krop måtte skribe, at det var på allerhøjest tide at komme væk derfra. Og så skete det, som Harry ikke forstod. Det gav simpelt hen ikke nogen mening. I stedet for at løbe drejede bankrøveren Stines stol rundt, så hun sad ansigt til ansigt med ham. Han lænede sig frem og hviskede noget til hende. Harry kneb øjnene sammen. Han burde gå hen og få tjekket sit syn en af dagene. Men han så det, han så. At hun stirrede på den ansigtsløse bankrøver, mens hendes eget ansigt gennemgik en langsom forandring, efterhånden som betydningen af de ord, han hviskede til hende, syntes at gå op for hende. De smalle, velplejede øjenbryn tegnede to S'er over øjnene, som nu syntes at vokse hende ud af hovedet, overlæben vrængede opad, og mundvigene blev trukket ned til et grotesk grin. Barnet holdt op med at græde lige så brat, som det var begyndt. Harry tog en dyb indånding. For han vidste besked. Det var et stillfoto, et mesterbillede. To mennesker fanget i et øjeblik, hvor den ene netop har meddelt den anden dødsdommen, det maskerede ansigt to håndsbredder fra det nøgne. Bøddelen og hans offer. Geværløbet peger mod halsgruben og et lille guldhjerte, som hænger i en tynd kæde. Harry kan ikke se den, men fornemmer alligevel hendes puls under den tynde hud.

En dæmpet, klagende lyd. Harry spidser øren. Men det er ikke politisirener, kun en telefon som ringer i lokalet ved siden af.

Bankrøveren vender sig om og ser op mod overvågningskameraet i loftet bag skranken. Han holder en hånd op og viser fem spredte, sorte handskefingre, lukker så hånden og viser pegefingeren. Seks fingre. Seks sekunder over tiden. Han vender sig om mod Stine igen, tager fat om geværet med begge hænder, holder det i hoftehøjde og løfter geværmundingen, så det peger mod hendes hoved, stiller sig med let spredte ben for at tage imod rekylen. Telefonen ringer og ringer. Et minut og tolv sekunder. Det glimter i diamantringen, da Stine løfter hånden halvt i vejret, som om hun skal vinke farvel til nogen.

Klokken er nøjagtig 15.22.22, da han trykker på aftrækkeren. Smældet er kort og dumpt. Stines stol kører bagud, mens hendes hoved danser på halsen som en ødelagt dukke. Så vælter stolen bagover. Der lyder et dunk, da hendes hoved rammer kanten af skrivebordet, og Harry kan ikke længere se hende. Han kan heller ikke se reklamen for Nordeas nye pensionsopsparring, som er limet fast på ydersiden af glasset over skranken og pludselig har fået en rød baggrund. Han kan kun høre telefonen, som ringer og ringer, vredt og insisterende. Bankrøveren svinger sig over skranken, løber hen mod sækken midt på gulvet. Harry må bestemme sig. Røveren griber sækken. Harry bestemmer sig. Med et ryk er han ude af stolen. Seks lange skridt. Så er han der. Og tager røret.

“Tal til mig.”

I den efterfølgende pause kan han høre lyden af politisirenen fra tv’et i stuen, en pakistansk popmelodi inde fra naboen, og tunge skridt på trappeopgangen, der lyder af fru Madsen. Så kommer der en dæmpet latter fra telefonen. Det er en latter fra en fjern fortid. Ikke i tid, men fjern alligevel. Som halvfjerds procent af Harrys fortid, der med ujævne mellemrum kommer tilbage til ham i form af vage rygter eller direkte opspind. Men det her var en historie, han kunne bekræfte.

“Bruger du virkelig den macho-replik endnu, Harry?”

“Anna?”

“Hold da op! Ikke dårligt.”

Harry mærkede en sød varme brede sig i maveregionen, næsten som whisky. Næsten. I spejlet så han et billede, han havde heftet op på den modsatte væg. Af ham selv og Søs fra en fjern sommerferie i Hvitsten, da de var små. De smilede, som børn gør, når de stadig tror på, at der ikke kan ske dem noget ondt.

“Og hvad laver du så en søndag aften, Harry?”

“Tja.” Harry kunne høre, hvordan hans egen stemme automatisk efterlignede hendes. Lidt for dyb og lidt for dvælende. Men det var ikke det, han ville. Ikke nu. Han rømmede sig og fandt et mere neutralt tonefald: “Jeg laver det, som de fleste andre gør.”

“Og det er?”

“Ser video.”

Kapitel tre

House of Pain

“Set video?”

Den defekte kontorstol skreg i protest, da politibetjent Halvorsen lænede sig bagover og så på sin ni år ældre kollega, kriminalassistent Harry Hole, med et udtryk af vantro på sit unge, uskyldsprægede ansigt.

“Ja,” sagde Harry og trak en pege- og tommelfinger hen over den tynde, posede hud under de blodskudte øjne.

“Hele weekenden?”

“Fra lørdag formiddag til søndag aften.”

“Nå, men du fik da vist hygget dig lidt fredag aften,” sagde Halvorsen.

“Ja.” Harry trak en blå mappe op af frakkelommen og lagde den på skrivebordet, som stod tete-a-tete med Halvorsens. “Jeg har læst udskrifterne af afhøringerne.”

Op af den anden lomme trak Harry en grå pose med French Colonial kaffe. Han og Halvorsen delte et kontor næstlængst nede ad gangen i rød zone på sjette etage af Politigården på Grønland, og for to måneder siden havde de indkøbt en Rancilio Silvia espressomaskine, som havde fået hæderspladsen på arkivskabet under et indrammet fotografi af en pige, der sad med benene oppe på et skrivebord. Hendes fregnede ansigt så ud, som om det prøvede at skære en grimasse, men var blevet overmandet af latter. Baggrunden var de samme kontortvægge, som billedet hang på.

“Vidste du, at tre ud af fire politibetjente ikke kan stave til ’uinteressant?’” sagde Harry og hængte sin frakke på stumtjeneren. “De skriver det enten uden e mellem t og r eller ...”

“Interessant.”

“Hvad lavede du i weekenden?”

“Fredag sad jeg i en bil uden for den amerikanske ambassadebolig

på grund af den anonyme trussel om en bilbombe, som en eller anden galning havde indtelefoneret. Falsk alarm, selvfølgelig, men de er så tilpas hysse lige nu til, at vi måtte sidde der hele aftenen. Lørdag prøvede jeg igen at finde kvinden i mit liv. Søndag konkluderede jeg, at hun ikke findes. Hvad fik du ud af de afhøringer om bankrøveren?”

Halvorsen doserede kaffen i et dobbeltfilter.

“*Nada*,” sagde Harry og trak sin sweater af. Indenunder havde han en koksgrå T-shirt, som engang havde været sort, og hvor bogstaverne *Violent Femmes* næsten var udviskede. Han sank ned i sin kontorstol med et støn. “Der har ikke meldt sig nogen, som har set den efterlyste i nærheden af banken før røveriet. En fyr kom ud fra 7-Eleven på den anden side af Bogstadveien og så bankrøveren løbe op ad Industrigata. Han lagde mærke til ham på grund af hættten. Overvågningskameraet uden for banken viser dem, idet røveren passerer vidnet foran en container uden for 7-Eleven. Det eneste interessante, han kunne fortælle, som man ikke kan se på videoen, er, at røveren længere oppe ad Industrigata krydsede vejen fra højre til venstre fortovej to gange.”

“En fyr, som ikke kan bestemme sig til, hvilket fortovej han skal gå på? Det lyder temmelig uinteressant i mine ører.” Halvorsen placerede dobbeltfilteret i filterholderen. “Med e og to s’er, altså.”

“Det er ikke meget, du ved om bankrøverier, Halvorsen.”

“Hvorfor skulle jeg det? Vi skal fange mordere, og så må dem fra Hedmark tage sig af tyvene.”

“Hedmark?”

“Har du ikke lagt mærke til det, når du går rundt på Røveriafdelingen? Det er ’jæ’ og ’ik’ å’ og norske striktrøjer over det hele. Men hvad er pointen?”

“Pointen er Victor.”

“Hundepatruljen?”

“Den er som regel en af de første på gerningsstedet, og det ved en erfaren bankrøver. En god hund kan følge en bankrøver, der bevæger sig til fods i byen, men hvis han krydser gaden, og der kører biler forbi der, hvor han er gået over, mister hunden farten.”

“Og så?” Halvorsen pressede kaffen ned med undersiden af måle-

bægeret og sluttede af med at glatte overfladen ved at dreje bægeret rundt, noget han hævdede skilte profferne fra amatørerne.

“Det bestyrker mistanken om, at vi har at gøre med en trænet bankrøver. Og det faktum alene gør, at vi kan koncentrere os om et dramatisk lavere antal personer, end vi ellers skulle have gjort. Chefen på Røveriafdelingen har fortalt, at ...”

“Ivarsson? Jeg troede ikke just, I var på talefod.”

“Det er vi heller ikke. Han sagde det til hele efterforskningsgruppen, som jeg er en del af. Og han fortalte, at bankrøvermiljøet i Oslo består af færre end hundrede personer. Halvtreds af dem er så tykpannede, skæve eller mentalt afsporede, at de bliver taget næsten hver eneste gang. Halvdelen af dem sidder inde, så dem kan vi se bort fra. Fyrre er gode håndværkere, som har held med at slippe væk, hvis nogen har hjulpet dem med planlægningen. Og så er der de ti proffe, dem der tager pengetransporter og tællecentraler, og som vi skal være lidt heldige for at fange. De ti prøver vi at vide, hvor befinder sig på ethvert givet tidspunkt. De bliver tjekket for alibi i dag.” Harry kastede et blik på Silvia, som stod og prustedes oven på arkivskabet. “Og så talte jeg med Weber fra Kriminalteknisk afdeling i lørdags.”

“Jeg troede, Weber blev pensioneret her fra den første.”

“En eller anden havde regnet forkert; det er først til sommer.”

Halvorsen lo. “Så er han vel endnu mere sur, end han plejer?”

“Ja, men det er nu ikke derfor,” sagde Harry. “Han og hans folk fandt ikke en skid.”

“Ingenting?”

“Ingen fingeraftryk, ingen hår, ikke så meget som et tøjfiber fra hans tøj. Og aftrykket efter fodtøjet viser selvfølgelig, at han brugte splinterne sko.”

“Så de ikke kan sammenligne slidmønsteret med hans andre sko?”

“Korrekt,” sagde Harry, med tryk på o’et.

“Og røverivåbnet?” spurgte Halvorsen, mens han balancerede en af kaffekopperne hen til Harrys plads. Da han kiggede op, opdagede han, at Harrys venstre øjenbryn var løftet helt op under det lyse plyshår. “Undskyld. Drabsvåbnet.”

“Tak. Ikke fundet.”

Halvorsen satte sig på sin side af skrivebordene og nippede til kaffen. “Så kort fortalt er en mand gået ind i en befolket bank ved højlys dag, har taget to millioner kroner og myrdet en kvinde og er så spadseret ud derfra og hen ad en ikke så befærdet, men dog fuldt trafikeret gade i centrum af den norske hovedstad nogle hundrede meter fra en politistation. Og vi, de professionelt betalte og kongelige politimynderheder, har ikke noget?”

Harry nikkede langsomt. “Næsten. Vi har videoen.”

“Som du nu kan udenad, sekund for sekund, hvis jeg kender dig ret?”

“Nej, tiendedel for tiendedel, vil jeg tro.”

“Og afhøringsrapporterne kan du stort set udenad?”

“Kun afhøringen af August Schulz. Han fortalte mange interessante ting fra krigen. Han remsede navne op på konkurrenter i konfektionsbranchen, som havde været såkaldt gode nordmænd, og som havde været med til at få hans families ejendomme konfiskeret under krigen. Han vidste præcis, hvad de foretog sig i dag. Men han opdagede godt nok ikke, at der blev begået et bankrøveri.”

De drak resten af kaffen i tavshed. Regnen slog mod ruderne.

“Du kan godt lide det liv,” sagde Halvorsen pludselig. “At sidde alene hele weekenden og jage spøgelse.”

Harry smilede, men svarede ikke.

“Jeg troede, du var holdt op med dit eneboerliv, nu hvor du har fået familieforpligtelser.”

Harry så advarende på sin yngre kollega. “Jeg ved ikke, om jeg lige ser det på den måde,” sagde han langsomt. “Vi bor jo ikke engang sammen, som du ved.”

“Nej, men Rakel har en lille søn, og så bliver det lidt anderledes, gør det ikke?”

“Oleg,” sagde Harry og kørte hen til arkivskabet på sin stol. “De tog til Moskva i fredags.”

“Efter hvad?”

“En retssag. Faderen vil have forældremyndigheden.”

“Det er jo også rigtigt. Hvad er han egentlig for en fyr?”

“Tja,” sagde Harry og rettede på billedet, der hang lidt skævt over kaffemaskinen. “Det er en professor, som Rakel mødte og giftede sig med, mens hun arbejdede derovre. Han kommer fra en gammel, stengig familie, som ifølge Rakel har stor politisk indflydelse.”

“Så kender de måske også et par dommere?”

“Sikkert, men vi regner med, at det nok skal gå. Faderen er bindegal, og det ved alle. Smart alkoholiker med dårlig impuls kontrol. Du kender typen.”

“Det tror jeg.”

Harry kiggede hastigt op og nåede lige at se Halvorsen tørre grinet af.

Det var almindeligt kendt på politigården, at Harry havde alkoholproblemer. Nu er alkoholisme i sig selv ikke opsigelsesgrund for en tjenestemand, men at være fuld på arbejde er. Sidst, det gik galt for Harry, var der folk længere oppe i bygningen, som havde argumenteret for at få ham fjernet fra korpset, men chefen for Drabsafdelingen, politiafdelingschef Bjarne Møller, havde som sædvanlig holdt en beskyttende hånd over Harry og begrundet det med de specielle omstændigheder. Disse omstændigheder havde været, at pigen på billedet over espressomaskinen – Ellen Gjelten, Harrys kollega i det daglige og nære ven – var blevet slået ihjel med en baseballkølle på en sti ved Akerselven. Harry var kommet på fode igen, men det var et sår, der stadig gjorde ondt. Især fordi sagen efter Harrys mening endnu ikke var opklaret. Da Harry og Halvorsen havde fundet tekniske beviser mod nynazisten Sverre Olsen, havde kriminalassistent Tom Waaler hurtigt indfundet sig i Olsens hjem for at anholde denne. Olsen havde imidlertid affyret skud mod Waaler, som i selvforsvar havde skudt og dræbt Olsen. Det sidste ifølge Waalers rapport, og hverken fundene på gerningsstedet eller SEFO's undersøgelse (afdelingen for interne affærer) havde tydet på andet. På den anden side fik man aldrig klarlagt Olsens drabsmotiv ud over, at noget tydede på, at han havde været indblandet i den illegale våbenhandel, som havde oversvømmet Oslo med håndvåben i løbet af de sidste år, og at Ellen var

kommet på sporet af det. Men Olsen var kun en bydreng; dem, der stod bag likvideringen, var politiet endnu ikke kommet på sporet af.

Det var for at arbejde med Ellen-sagen, at Harry havde søgt tilbage til Drabsafdelingen efter en kort gæsteoptræden hos Overvågnings-tjenesten på øverste etage. De havde kun været glade for at komme af med ham. Og Møller var glad for at have ham tilbage på sjette etage.

“Så smutter jeg op til Ivarsson i Røveriafdelingen med den her,” brummede Harry og viftede med vhs-kassetten. “Han ville kigge på det sammen med et nyt vidunderbarn, han har fået ansat deroppe.”

“Nå? Hvem er det?”

“En, der kom fra Politiskolen i sommer og vistnok har opklaret tre røverisager bare ved at se på overvågningsvideoeer.”

“Hold da op. Er vedkommende god nok, eller hvad?”

Harry sukkede. “I unge er så kedeligt forudsigelige. Jeg håber, hun er dygtig, resten interesserer mig ikke.”

“Du er sikker på, det er en pige?”

“Hr. og fru Lønn kan selvfølgelig have moret sig med at kalde deres dreng Beate.”

“Jeg kan mærke, at hun er sød.”

“Det håber jeg ikke,” sagde Harry og dukkede sig af gammel vane, idet hans 195 cm passerede under dørkarmen.

“Hvorfor ikke?”

Svaret blev råbt ude fra gangen: “Dygtige politifolk er grimme.”

Ved første øjekast gav Beate Lønns udseende ikke nogen indikation hverken i den ene eller den anden retning. Hun var ikke grim; nogle ville til og med kalde hende dukkeagtig. Men det var måske mest på grund af, at alt på hende var så småt: ansigtet, næsen, ørerne, kroppen. Men først og fremmest var hun bleg. Huden og håret var så farveløst, at det fik Harry til at tænke på et kvindeligt, som han og Ellen havde fisket op af Bunnefjorden. Men i modsætning til liget havde Harry en følelse af, at han kom til at glemme, hvordan Beate Lønn så ud, bare han kiggede væk et øjeblik. Noget, som det ikke virkede, som om Beate Lønn ville have haft noget imod, som hun stod der og

mumlede sit navn, mens hun lod Harry trykke sin lille fugtige hånd, før hun skyndsomst trak den til sig igen.

“Hole her er en slags legende her i huset, forstår du,” sagde politiafdelingschef Rune Ivarsson, som stod med ryggen til dem og rodede med et nøgleknippe. Øverst oppe på den grå jerndør foran dem stod der med gotiske bogstaver: House of Pain. Og derunder: Gruppeværelse 508. “Er det ikke rigtigt, Hole?”

Harry svarede ikke. Der var ingen grund til at være i tvivl om, hvilken type legendestatus, Ivarsson tænkte på. Han havde aldrig anstrengt sig synderligt for at skjule, at han betragtede Harry Hole som en skændsel for etaten, som burde være fjernet for længst.

Ivarsson fik omsider låst op, og de gik indenfor. House of Pain var et speciallokale, som Røveriafdelingen brugte til at studere, redigere og kopiere videooptagelser i. Der stod et stort bord i midten af lokalet, der var tre arbejdspladser og ingen vinduer. Væggene var dækket af en hylde med videobånd, en halv snes plakater med billeder af eftersøgte røvere, et stort lærred på den ene endevæg, samt et kort over Oslo og forskellige trofæer efter vellykkede banditjagter. Som ved siden af døren, hvor der hang to afklippede striktrøjeærmer med huller til øjne og mund. Ellers bestod interiøret af grå pc'er, sorte tv-monitører, vhs- og dvd-afspillere plus en masse andre maskiner, hvis funktion Harry ikke havde den mindste anelse om.

“Hvad har Drabsafdelingen så fået ud af videoen?” spurgte Ivarsson og satte sig på en af stolene. Han udtalte “Drabsafdelingen” med overdrevent langt 'a'.

“Lidt,” sagde Harry og gik hen til hylden med vhs-kassetter.

“Lidt?”

“Ikke særlig meget.”

“Synd, at I ikke kom til det foredrag, jeg holdt i kantinen i september. Alle afdelinger var repræsenteret, bortset fra jer, hvis jeg ikke husker galt.”

Ivarsson var høj og langlemmet og havde en lys, bølgende pandelok over et par blå øjne. Ansigtet havde de maskuline træk, som modeller for tyske mærkevarer som Boss gerne har, og var stadig brunt efter

sommerens mange eftermiddage på tennisbanen og muligvis en time eller to i et solarium i et helsestudie. Rune Ivarsson var kort sagt det, som de fleste vil hævde er en pæn mand, og han underbyggede for så vidt Harrys teori om sammenhængen mellem udseende og dygtighed i politiarbejdet. Men det, Rune Ivarsson manglede af talent for efterforskning, hentede han ind, når det gjaldt tæft for politik og alliancebyggeri indad i Politigårdens hierarki. Ivarsson havde desuden den naturlige selvsikkerhed, der af mange fejltolkes som lederevner. Denne selvsikkerhed skyldtes i Ivarssons tilfælde ene og alene, at han var velsignet med en total mangel på evne til at se sine egne begrænsninger, hvilket uundgåeligt ville føre ham videre opad i systemet og en dag gøre ham – direkte eller indirekte – til Harrys overordnede. I og for sig så Harry ikke nogen grund til at beklage, at middelmådigheder blev sparket opad og væk fra efterforskning, men faren ved folk som Ivarsson var, at de let kunne få den tanke, at de skulle ind og lede arbejdet for dem, der havde forstand på det.

“Gik man glip af noget?” spurgte Harry og lod en finger glide hen langs de små, håndskrevne etiketter på kassetterne.

“Måske ikke,” sagde Ivarsson. “Medmindre man er interesseret i de små bagateller, der opklarer kriminalsagerne.”

Det lykkedes Harry at modstå fristelsen til at sige, at han ikke var kommet, fordi han havde fået at vide af tidligere tilhørere, at det var et praleforedrag, hvis eneste hensigt var at fortælle hele verden, at efter at han, Ivarsson, havde overtaget posten som chef for Røveriafdelingen, var opklaringsprocenten gået fra 35 til cirka 50 %. Uden at nævne, at chefskiftet faldt sammen med en fordobling af afdelingens bemanding, en generel udvidelse af de tilladte efterforskningsmetoder, og at afdelingen samtidig slap af med sin dårligste efterforsker – Rune Ivarsson.

“Jeg betragter mig selv som rimeligt interesseret,” sagde Harry. “Så fortæl mig lige, hvordan I opklarede den her.” Han trak en af kassetterne ud og læste højt fra etiketten: “20.11.94, Sparebanken NOR, Manglerud.”

Ivarsson lo. “Gerne. Vi tog dem på den gode, gamle måde. De byt-

tede flugtbil ved en losseplads på Alnabru og satte ild til den, de efterlod. Men den brændte ikke helt op. Vi fandt den ene røvers handske med et dna-spor i. Det matchede vi med de kendte røvere, som vores opdagere havde udpeget som mulige gerningsmænd efter at have set videoen, og én af dem havde et dna, der passede. Idiotten fik fire år, fordi han havde affyret et skud op i loftet. Var der andet, du ville vide, Hole?”

“Mm.” Harry stod med kassetten i hånden. “Hvad slags dna-spor var det?”

“Det har jeg jo sagt: Et, der passede.” Det rykkede i Ivarssons venstre øjenkrog.

“Fint nok, men hvad? Død hud? En negl? Blod?”

“Er det så vigtigt?” Ivarssons stemme var blevet skarp og utålmodig.

Harry sagde til sig selv, at han burde holde sin mund. At han skulle holde op med de her Don Quijote-projekter. Folk som Ivarsson blev alligevel aldrig klogere.

“Måske ikke,” hørte Harry sig selv sige. “Medmindre man er interesseret i de små bagateller, der opklarer kriminalsagerne.”

Ivarsson stirrede stift på Harry. I det lydisolerede speciallokale føltes stilheden som et fysisk tryk mod ørerne. Ivarsson åbnede munden for at sige noget.

“Knohår.”

Begge vendte sig om mod Beate Lønn. Harry havde næsten glemt, at hun var der. Hun kiggede fra den ene til den anden og gentog næstende hviskende:

“Knohår. Hår på fingrenes bagside ... hedder de ikke ...?”

Ivarsson rømmede sig: “Det passer sikkert, at det var et hår. Men det var vel – uden at vi behøver komme nærmere ind på det – et hår fra håndryggen. Ikke sandt, Beate?” Uden at vente på svar bankede han let med en pegefingertip på glasset på sit brede armbåndsur. “Men nu må jeg videre. Hyg jer med videoen.”

Idet døren smækkede i bag Ivarsson, nappede Beate vhs-kassetten ud af hånden på Harry, og i næste øjeblik blev den suget ind i video-

båndoptageren med en summende lyd.

“To hår,” sagde hun. “I venstre handske. Knohår. Og lossepladsen ligger på Karihaugen, ikke Alnabru. Men det med fire år er rigtigt.”

Harry så forbløffet på hende. “Skete det ikke ganske længe før din tid?”

Hun trak på skuldrene, mens hun trykkede på fjernbetjeningens play-knap. “Man skal bare læse rapporterne.”

“Mm,” sagde Harry og så mere indgående på hende fra siden. Så satte han sig bedre til rette på stolen. “Lad os se, om ham her har efterladt et par knohår.”

Det knirkede svagt i videomaskinen, og Beate slukkede lyset. I det øjeblik, der fulgte efter, mens det blå pausebillede på skærmen stadig lyste imod dem, begyndte en anden film inde i Harrys hoved. Den var kort, varede kun et par sekunder, en scene badet i blåt strobelys fra Waterfront, en for længst nedlagt klub på Aker Brygge. Han vidste ikke, hvad hun hed, kvinden med de leende, brune øjne, som prøvede at råbe noget til ham over musikken. De spillede kopunk. Green on Red. Jason and The Scorchers. Han hældte Jim Beam i colaen og gav fanden i, hvad hun hed. Men næste aften vidste han det, da de løsnede alle fortøjninger på sengen med den hovedløse hest på sengegærdet og lagde ud på deres jomfrusejlads. Harry fornemmede varmen i sin mave fra aftenen før, da han havde hørt hendes stemme i telefonen.

Så tog den anden film over.

Den gamle mand var begyndt på sin lange tur over gulvet mod skranken, filmet fra en ny kameravinkel hvert femte sekund.

“Thorkildsen i TV2,” sagde Beate Lønn.

“Nej, August Schulz,” sagde Harry.

“Redigeringen, mener jeg,” sagde hun. “Det ligner Thorkildsen fra TV2’s håndværk. Der mangler nogle tiendedele hist og her ...”

“Mangler? Hvordan kan ...”

“Forskellige ting. Følg med i baggrunden. Den røde Mazda, du kan ane på gaden udenfor, var midt i billedet i to kameraer, idet billedet skiftede. Et objekt kan ikke være to steder på én gang.”

“Mener du, at nogen har fusket med optagelsen?”

“Nej, slet ikke. Alle seks kameraer inde i lokalet og det ene udenfor optager på et og samme bånd. På originalbåndet skifter billedet lynhurtigt mellem alle kameraerne, så der bliver en vis flimren. Derfor skal filmen redigeres sådan, at vi får længere sammenhængende sekvenser. Det sker, at vi bruger folk fra tv-stationerne, når vi ikke selv har kapacitet til det. Tv-folk som Thorkildsen fifler lidt med tidskoden for at få det til at se lidt pænere ud, og for at billedet ikke skal hakke så meget. Det er udtryk for en arbejdsneurose, vil jeg tro.”

“Arbejdsneurose,” gentog Harry. Det slog ham, at det var en underlig ting at sige for så ung en pige. Eller måske var hun ikke så ung, som han først havde troet? Der var sket noget med hende i det øjeblik, lyset blev slukket; silhuetens kropssprog var blevet mere afslappet, stemmen fastere.

Bankrøveren trådte ind i lokalet og råbte noget på engelsk. Stemmen lød fjern og dump, som om den var pakket ind i en dyne.

“Hvad mener du om det her?” spurgte Harry

“Norsk. Han taler engelsk, for at vi ikke skal genkende dialekten, accenten eller typiske ord, som vi kan koble sammen med eventuelle tidligere røverier. Tøjet er glat og afsætter ikke fibre, som vi kan finde bagefter i flugtbiler, dækjelheder eller hjemme hos ham selv.”

“Ja. Andet?”

“Alle åbninger i tøjet er tapet til, så han ikke kommer til at efterlade dna-spor såsom hår og sved. Du kan se, at buksebenene er tapet rundt om støvlerne, og ærmerne rundt om handskerne. Jeg vil tro, at han har tape om hele hovedet og voks på øjenbrynene.”

“En professionel, med andre ord?”

Hun trak på skuldrene. “Firs procent af alle bankrøverier er planlagt mindre end en uge i forvejen og bliver gennemført af personer, som er påvirket af alkohol eller narkotika. Men det her er forberedt, og røveren virker klar i hovedet.”

“Hvordan kan du set det?”

“Hvis vi havde haft perfekt lys og bedre kameraer, kunne vi forstørre billederne og se på pupillerne. Men det har vi ikke her, så jeg

ser på hans kropssprog. Rolige, velovervejede bevægelser, kan du se det? Hvis han har taget noget, er det næppe speed eller et amfetaminpræparat. Rohypnol, måske. Det er det mest populære.”

“Hvorfor det?”

“Et bankrøveri er en ekstrem oplevelse. Man har ikke behov for speed, snarere tværtimod. I fjor var der en, der kom ind i Den Norske Bank på Solli Plass med et automatvåben; han gennemhullede taget og væggene og løb ud igen uden penge. Han fortalte i retten, at han havde taget så meget amfetamin, at der bare skulle ske noget. Jeg kan bedre lide røvere på Rohypnol, for at sige det på den måde.”

Harry nikkede hen mod skærmen: “Prøv at se Stine Grette ved kasse et; nu trykker hun på alarmen. Og lyden på optagelsen bliver lige pludselig meget bedre. Hvorfor?”

“Alarmen er koblet til videomaskinen, og når den sættes i gang, begynder filmen at køre mange gange hurtigere. Det giver bedre billeder og bedre lys. Godt nok til, at vi kan foretage stemmeanalyser af bankrøveren. Og så hjælper det ham ikke at tale engelsk.”

“Er det virkelig så pålideligt, som de siger?”

“Lyden fra vores stemmebånd er som fingeraftryk. Hvis vi kan give vores stemmeanalytiker på Norges Teknisk-Naturvidenskabelige Universitet i Trondheim ti ord på et bånd, kan han matche to stemmer med femoghalvfems procents sikkerhed.”

“Javel. Men altså ikke med den lyd kvalitet vi har, før alarmen blev sat i gang?”

“Så er det mere usikkert.”

“Det er altså derfor, han råber på engelsk til at begynde med, og så, når han regner med, at alarmen er udløst, går over til at bruge Stine Grette til at tale for sig.

“Ja.”

De studerede i tavshed den sortklædte bankrøver, som svingede sig over skranken, satte geværløbet mod Stine Grettes hoved og hviskede hende noget i øret.

“Hvad synes du om hendes reaktion?” spurgte Harry.

“Hvad mener du?”

“Ansigtsudtrykket. Hun virker relativt rolig, synes du ikke?”

“Jeg synes ikke noget. Der er som regel ikke mange informationer at hente i ansigtsudtryk. Jeg vil tro, at hendes puls ligger på omkring 180.”

De så på Helge Klementsens, som virrede rundt foran pengeautomaten.

“Jeg håber, at ham der får en ordentlig efterbehandling,” sagde Beate lavmælt og rystede på hovedet. “Jeg har set folk blive psykisk invalideret efter at have været udsat for røverier som det her.”

Harry sagde ikke noget, men tænkte, at det måtte være et udsagn, hun havde hørt fra ældre kolleger.

Røveren vendte sig om og viste dem seks fingre.

“Interessant,” mumlede Beate og skrev noget ned på blokken foran sig uden at se på papiret. Harry betragtede den unge politikvinde ud af øjenkrogen og så, hvordan det gav et sæt i hende, da skuddet rungede. Mens røveren på skærmen hoppede over skranken, fejede sækken med sig og gik ud gennem døren, gled Beates lille hage op, og kuglepennen faldt ud af hendes hånd.

“Den sidste bid har vi ikke lagt ud på internettet eller givet til nogen af tv-stationerne,” sagde Harry. “Se, nu er han på kameraet uden for banken.”

De så bankrøveren krydse fodgængerfeltet på Bogstadveien for grønt i hurtig gang, før han fortsatte op ad Industrigata. Så forsvandt han ud af billedet.

“Og politiet?” spurgte Beate.

“Nærmeste politistation ligger på Sørkedalsveien lige efter bomstationen, kun nogle hundrede meter fra banken. Alligevel tog det mere end tre minutter, fra alarmerne gik, indtil de var fremme. På det tidspunkt havde røveren altså haft i underkant af to minutter til at stikke af.”

Beate kiggede tænksomt på skærmen, hvor biler og mennesker gled forbi, som om intet var sket.

“Flugten var lige så omhyggeligt planlagt som røveriet. Flugtbilen stod vel lige om hjørnet, så den ikke blev indfanget af kameraerne

uden for banken. Han har været heldig.”

“Måske,” sagde Harry. “Men på den anden side giver han ikke indtryk af at være en, der forlader sig på heldet, gør han?”

Beate trak på skuldrene. “De fleste bankrøverier ser gennemtænkte ud, hvis de lykkes.”

“Okay, men her var der ganske stor mulighed for, at politiet ville være længe om det, for i fredags på det tidspunkt var alle patruljevogne i området optaget et andet sted, nemlig ...”

“... ved den amerikanske ambassadørbolig!” udbrød Beate og slog sig for panden. “Den anonyme opringning om bilbomben. Jeg havde fri i fredags, men jeg så det jo i fjernsynet. Og når man tænker på, hvor hysteriske alle er lige nu, er det klart, at de alle sammen var der.”

“De fandt ikke nogen bombe.”

“Selvfølgelig ikke. Det er et klassisk trick at finde på noget, som binder politiet et andet sted før et røveri.”

De blev siddende og så sidste del af optagelsen i tankefuld stilhed. August Schulz, som stod og ventede foran fodgængerfeltet. Grønt blev rødt og grønt igen, uden at han rørte sig. Hvad venter han på? tænkte Harry. En uregelmæssighed, en ekstra lang sekvens med grønt, en slags lyskrydsenes hundredårsbølge? Nå ja. Den kom vel snart. I det fjerne hørte han en politisirene.

“Der er noget, der ikke stemmer,” sagde Harry.

Beate Lønn svarede med en oldings trætte suk: “Der er altid noget, der ikke stemmer.”

Så var optagelsen færdig, og snestormen rasede på skærmen.